

PASSIE, TIJD & VRIJHEID

Een jaaroverzicht van een zelfstandig fotograaf in bijberoep

door Lucie Bataillie

INLEIDING

In april 2019 besliste ik als fotograaf in bijberoep te gaan werken. Dat was geen gemakkelijke stap. Zag ik mezelf wel als ondernemer? Hoe zou dit administratief in zijn werk gaan? En financieel?

Ik informeerde me grondig en het leek minder moeilijk dan verwacht. Het bleef natuurlijk een sprong in het diepe, maar ik waagde me eraan. Het voorbije jaar liep niet altijd van een leien dakje, maar ik heb er heel veel uit geleerd. Daarom raad ik iedereen die een passie heeft en de behoefte voelt om er meer mee te doen aan om die knoop door te hakken. Het is de moeite waard!

HOE HET ALLEMAAL BEGON...

Mijn interesse in fotografie startte toen ik een tiener was. Ik kreeg mijn eerste digitale cameraatje en experimenteerde ermee bij familie en vrienden. Ik ondervond hoe je taferelen en mensen zowel realistisch als net heel onrealistisch in beeld kan brengen.

Vooraf ontdekte ik hoe je een uniek moment kan vastleggen en dat het een seconde ervoor of erna nooit dezelfde foto zou opgeleverd hebben. Een situatie, een expressie, de natuur, kortom een herinnering die vereeuwigd wordt in één beeld.

Tijdens mijn opleiding journalistiek leerde ik de wereld van de film kennen en kwam ik voor het eerst in contact met een spiegelreflex-camera. Initieel zag ik me er geen beginnen aan. Wat een complex ding. Na veel oefenen, gaf het toestel beetje bij beetje zijn geheimen prijs.

Het triggerde me om me er verder in te verdiepen en na mijn studies ging ik een avondopleiding fotografie volgen. Daarna ging ik verder experimenteren, op zoek naar mijn eigen stijl.

HET KEERPUNT

Ik postte af en toe wat foto's op sociale media en kreeg snel positieve reacties. Zodoende kreeg ik steeds meer de vraag om portret- of reportagefoto's te maken. Dit beviel me enorm en ook de andere partij was telkens tevreden met wat ik afleverde.

Op dat moment hopte ik van de ene job naar de andere op zoek naar voldoening. Telkens kwam ik terecht in een functie waar ik het grootste deel van de dag aan een bureau vastzat. Ik kon er vaak mijn creativiteit niet in kwijt en voelde de sleur binnensluipen.

Hoe meer ik erover nadacht, hoe angstiger ik werd van de gedachte om heel mijn volwassen leven 5 dagen per week aan een bureau te moeten werken in functie van grote, op winst gerichte bedrijven.

Daarnaast kriebelde het meer en meer om iets met die fotografie te gaan doen. Ik waagde het erop om spontane sollicitaties rond te sturen naar fotografen uit de buurt. Het leek me een "long shot", want ik zag mezelf als een amateur en had weinig technische kennis. Onverwacht werd ik toch uitgenodigd op gesprek.

Na een korte en jammer genoeg minder leuke werkervaring bij een fotostudio, kwam ik tot de conclusie dat ook hier mijn creativiteit vaak beknot werd en ik moeite had om mee te gaan in toekomstperspectieven van commercieel “bandwerk”.

Wat ik wel heb overgehouden aan die ervaring was de bewustwording van mijn eigen capaciteiten. Ik kan effectief wel iets en dat besef heb ik voor een groot stuk te danken aan de positieve reacties van de klanten van die fotostudio.

Ik was terug bij af. Toch wilde ik nog steeds zo graag van mijn passie mijn beroep maken. Moest ik op zoek gaan naar een andere fotostudio of fotograaf die assistentie nodig had? En vooral: zou ik daar dan wel de voldoening vinden waar ik naar op zoek was? Ik zag me alvast niet terug voltijds van 9 tot 5 aan een bureau zitten...

DOEN

Toen bedacht ik me: waarom probeer ik het niet gewoon op mezelf? Ik had niets te verliezen. Ik had weinig verantwoordelijkheden. Ik hoefde alleen maar rekening te houden met mezelf. Als ik het wilde doen, was dit de perfecte gelegenheid.

Vorig jaar in april was het dan eindelijk zover. Ik zette mijn website op punt, maakte visitekaartjes en flyers en ging ervoor. Velen waarschuwden me: “het duurt bij veel zelfstandigen een jaar vooraleer ze opdrachten hebben”, maar daar kon ik mij gerust bij neerleggen. Ik zou wel zien wat op mijn pad kwam.

Als bij wonder had ik tijdens mijn eerste maand als parttime zelfstandig fotograaf al meerdere opdrachten. Ik stond versteld en was euforisch, maar ik had wellicht “beginnersgeluk”, want al snel werd duidelijk dat fotografie, en portretfotografie in het bijzonder, een zeer harde sector is. Iedereen kan zich vandaag fotograaf noemen. Je hoeft er zelfs geen spiegelreflexcamera voor te hebben en nog minder een diploma.

Ik werk nu een jaar voor mezelf en de opdrachten liggen niet voor het rapen, maar toch heb ik er nog geen moment spijt van gehad. Er kwamen nochtans heel wat obstakels op mijn weg. Om een zelfstandige fotograaf te zijn, moet je namelijk veel meer zijn dan enkel een goede fotograaf. Zoveel is duidelijk.

Het administratief luik, waar ik aanvankelijk zo bang voor was, blijkt uiteindelijk nog de kleinste uitdaging van dit alles. Om de weg minder hobbelig te maken, kan het interessant zijn om jezelf de volgende vragen te stellen vooraleer te starten.

- *Wie is mijn doelgroep?*
- *Wat is mijn marketingplan of met andere woorden: hoe zal ik mijn zaak en mijn product kenbaar maken aan potentiële klanten en via welke kanalen zal ik dat doen?*
- *Hoe onderscheid ik mezelf van de concurrentie?*
- *Wat is mijn stappenplan?*
- *Waar investeer ik eerst in en waarin later?*
- *Welke grenzen stel ik voor mezelf als het gaat om vriendenprijsjes of vrijwillige opdrachten?*

Goed geïnformeerd en administratief voorbereid was ik wel, maar op die vragen had ik nog geen concrete antwoorden. Vandaag probeer ik meer en betere antwoorden te formuleren, maar het blijft een dynamisch proces dat altijd moet bijgestuurd worden.

Elke fotograaf groeit en verandert, maar ook de potentiële klant en de concurrentie veranderen.

TIJD EN VRIJHEID

Ondanks een aantal moeilijkheden heeft die beslissing me veel meer gegeven dan ik had verwacht en vooral dat wil ik vandaag belichten. Carrière maken is vanaf het begin nooit mijn opzet geweest en is het voorbije jaar zelfs nog meer op de achtergrond beland.

Ik startte als fotograaf omdat ik meer met creativiteit wilde bezig zijn en minder gevangen wilde zijn tussen vier muren onder TL-verlichting. Ik heb er een groot deel van mijn loon voor moeten opgeven, maar wat ik ervoor terugkreeg betekent zoveel meer.

Ik heb namelijk tijd en vrijheid gekregen die ik ervoor niet had. De vrijheid om, naast 20 uur per week te werken voor een werkgever, de tijd volledig in te delen zoals ik dat zelf wil.

Dat wil zeggen dat ik die tijd volledig kan benutten om te investeren in fotografie en het uitbouwen van een zaak. En dat allemaal in functie van mezelf!

Bovendien kan ik er ook voor kiezen om die tijd voor heel andere doeleinden te benutten.

De voldoening die ik haal uit meer tijd te kunnen spenderen met mijn vriend, familie, vrienden, hobby's én mezelf is van onschatbare waarde. Dit had ik nooit ontdekt, mocht ik de beslissing om zelfstandige in bijberoep te worden niet hebben genomen. Die motivatie alleen al is groot genoeg om de stap te zetten.

We vinden het zo vanzelfsprekend dat het bijna een levensdoel is om zoveel mogelijk te werken voor een ander, in een functie die we vaak niet leuk vinden, waar we vaak te weinig voldoening uithalen en waarin we vaak niet genoeg geapprecieerd worden. En daar leggen we ons dan ook meestal gewoon bij neer.

Het wordt ons met de paplepel ingegeven. Onze ouders, leerkrachten en de overheid geven ons het beeld dat voltijds werken dé standaard is.

Deeltijds werken wordt enkel getolereerd als je al genoeg gespaard hebt en de resterende tijd gebruikt om je kinderen op te vangen.

Stel je voor dat je die tijd zou gebruiken om te genieten van het leven en dingen te doen waar je zelf gelukkig van wordt?

Ondenikbaar, zo blijkt.

GELD VERSUS GELUK

We stuiten meer dan ooit op (geconstateerde) burnouts en de leeftijden komen alsmäär lager te liggen. Een pijnlijke tendens. Waarom werken we zo veel uren, ontnemen we onszelf zo veel tijd en willen we zo veel geld verdienen als we ons er alleen maar ongelukkig door voelen? Elke maand een voltijds loon ontvangen (en dan liefst aangevuld met extra-legale voordelen uiteraard) om het grootste deel op de spaarrekening te zetten, een groot huis te kunnen kopen waar we bijna nooit zijn en aan elk kind een iPad te kunnen geven zodat ze zich in stilte kunnen bezighouden wanneer wij alweer eens aan het werk zijn.

Ik vermoed dat velen niet beseffen dat iets minder luxe het echt niet onmogelijk maakt om te leven. Integendeel, want die enkele honderden euro's die je per maand opgeeft, bezorgen je veel meer in de plaats: tijd.

Tijd om eindelijk je passies te ontdekken, om eindelijk je vriendschappen te kunnen onderhouden, om er eindelijk te zijn voor je familie. Zonder dat die contacten als een verplichting aanvoelen doordat je eigenlijk te uitgeput bent van al het werken.

Zo heb ik ontdekt dat ik heel veel rust vind in yoga, het verzorgen en verpotten van planten, wandelen, reizen en daar nieuwe gezichten en ongeziene natuur ontdekken, mijn ideeën op papier zetten, nadenken over wat ik echt belangrijk vind en vooral mijn tijd en gedachten delen met wie ik lief heb. Die tijd is mij veel meer waard dan een spaarrekening waar ik toch niet zou durven aankomen.

Daarom ben ik er ook niet rouwig om wanneer ik eens een periode wat minder opdrachten heb. Ik weet de tijd zeker te vullen met andere zaken waar ik geluk uit haal.

MENTALITEIT

Natuurlijk moet er ook gewerkt worden wanneer je van een idee een bedrijf wil maken en dat heb ik doorheen het voorbije jaar moeten leren. Ik heb het geluk dat ik een basisinkomen heb en dat ik een zuinig iemand ben die weinig geeft om luxe.

Daardoor kan ik ten volle genieten van die vrije tijd. Voor velen ligt dat moeilijker en moet er hard gewerkt worden om te kunnen rondkomen op het einde van de maand.

Voor hen is het jammer genoeg niet zo evident om minder uren te werken. Toch ben ik ervan overtuigd dat velen denken dat het onmogelijk is, maar dat het vooral een kwestie van mentaliteitsverandering is.

GROEIEN

Naast het genieten van die vrijheid en tijd wil ik een fotobedrijf uitbouwen waar ik achtersta. Ik wil meer ervaring opdoen en nog beter kunnen bepalen waar ik naartoe wil.

Die vrije tijd besteed ik dan ook voor een groot deel aan het nadenken over nieuwe concepten, nieuwe marketingstrategieën, opleidingen volgen en op zoek gaan naar samenwerkingen.

Maar het grappige is dat ik dat niet zie als “werken”. Ook dat voelt voor mij als ontspanning, omdat ik bezig ben met iets dat me passioneert, iets dat van én voor mezelf is en waarbij ik continu het gevoel heb dat ik groei. Niet enkel als fotograaf, maar ook als ondernemer en als mens.

Ik word dagelijks geïnspireerd door kunst, muziek, andere fotografen, vrienden en familie. Hoe heerlijk is dat?! Zo veel inspiratie putten uit het dagelijks leven en er je eigen uitwerking aan geven.

Fotografie blijft voor mij een van mijn grootste passies. Zeker fotografie waarin mensen het onderwerp zijn.

Mensen en hun gedragingen, de culturen die ze creëren en het verhaal dat ze met hun ogen vertellen. Fotografie is voor mij een middel om de originaliteit van een individu vast te leggen. Die kenmerken die van ons stuk voor stuk een uniek exemplaar maken.

DURVEN

Dat is dan ook het mooie aan te kunnen werken voor jezelf. Doen wat je graag doet en zelf je richting bepalen en wanneer je er hard voor werkt, pluk je er zelf de vruchten van.

Daarom mijn pleidooi net nu. In deze coronacrisis, waarbij velen noodgedwongen thuis zijn en moeten leren omgaan met het invullen van de tijd zonder werk. Het is nu het moment om te ontdekken wat je echt belangrijk vindt en waar je naartoe wil.

Hoe je je dagen op lange termijn wil vullen en wat je ervoor over hebt om die dagen misschien anders te gaan benutten. Het is een belangrijke vraag die elk persoon zich wel vaker stelt, maar laten we toch meer durven in plaats van te dromen. Het is echt het proberen waard!